

**ЖИВОПИСНО И ФИЛОСОФСКО ТРЕТИРАНЕ НА ОБРАЗНОТО
СЪДЪРЖАНИЕ В ИЗЛОЖБА 13**

Д-р Доника Милева Кирова

ВСУ „Черноризец Храбър”

donadon@abv.bg

АНОТАЦИЯ: *Материалът се отнася за самостоятелната живописна изява на Доника Кирова – Изложба 13. Изяснява се изобразителния, художествено-творчески и философски алгоритъм на авторската концепция. Характеризирани са трите основни вида тематични изобразителни обекти в нея: пера, насекоми и човешки фигури. Засяга се подробно третирането на образното съдържание в експозицията; обръща се внимание на неговата символна, емоционална, разумна и априорна обосновка. Разгледани са техническите живописни и рисувателни прийоми в произведенията.*

КЛЮЧОВИ ДУМИ: *живопис, акварел, пера, насекоми, човешки фигури, образи, полет, многообразие, изложба 13, Доника Кирова.*

**PAINTING AND PHILOSOPHICAL TREATMENT OF THE
FIGURATIVE CONTENT IN *EXHIBIT 13***

Donika Mileva Kirova – PhD

VFU Chernorizets Hrabar

donadon@abv.bg

SUMMARY: *The material refers to Donika Kirova's solo painting - Exhibition 13. The graphic, artistic, creative and philosophical algorithm of the author's concept is clarified. The three main types of thematic art objects in it are characterized: feathers, insects and human figures. The treatment of the figurative content in the exposure is addressed in detail; attention is drawn to its symbolic, emotional, reasonable and a priori justification. Technical painting and drawing means in the works are considered.*

KEY WORDS: *painting, watercolor, feathers, insects, human figures, images, flight, diversity, exhibition 13, Donika Kirova.*

ИЗЛОЖЕНИЕ

В настоящата авторска живописна експозиция на Доника Кирова са представени са над 100 акварела в малки формати под наименованието ИЗЛОЖБА 13. Това е тринайсетата самостоятелна изложба на художничката.

6 ноември 2019, сряда - 19:00ч.

CULTURE CLUB 21

ВАРНА, бул. „8-ми Приморски полк“ 115

Картините в експозицията са разделени условно на три части според тематичните обекти и образи в тях – изображения на пера, насекоми и композиции с човешки фигури.

I. ПЕРА.

...Съзерцавайки едно перо..., тутакси ми се прииска животът ми да е птица, която попива вятър, пие море и ноцува в детска длан, а гнездото ѝ да е лист с малък стих или рисунка..., защото тази птица диша огън, плува в дъжд, лети над всички дъги..., запалва с крило сладни тела, влюбва се в мечтите им и завършва пътя си в писалка за мастило, украшение, амулет или ветрило...

Д. К.
2011

Едно от най-общоприетите тълкувания за образа на **перото** се свързва с магията на словото и изобразяването въобще. Перото е от най-древните средства за рисуване и писане с мастило. Неговата форма естествено подтиква и определя функцията му, а съвършеният му изглед е обичаен преход към свещеността на писането и преписването на великите книги, носители на мъдростта и истините за живота. Строежът на ствола на перото и неговата кухина, която може да задържи определено количество течност, стичаща се плавно по него и произвеждаща линия с различна

дебелина върху плоска повърхност, са донесли умението с него да се рисува и да се пише с лекота. И до сега наименованието на подобен тип средства за писане носят същия принцип на действие и име – *перо*, *перодръжка* и пр.

Смята се, че перата са посредници между мъртвите и живите в нашия свят. Редом с това те олицетворяват ефирното, категоричното и мимолетното.

Перата са и тотем – с помощта на перата индианските шамани са призовавали духа на птиците, възпявали близостта до небето.

Друг малко известен факт е, че механизмът на свързване на отделните власинки в перото помежду си е прототипът на съвременния цип.

Образът на перото, като обект в живописните работи, е тълкувано най-вече като своеобразен символ на летежа. Всяко перо е един малък елемент от сложната конфигурация на множеството, определящо оперението на всяка птица. Перото е зародишът, в който е заложен генът на летенето или по-скоро *геният* на летенето?

Перата долитат отвсякъде и отлитат с повея на вятъра като предвестници на човешкия стремеж към висините. Те са еквивалент на свободата, носители на загадката за органично-механичния строеж на *нещото*, което може да лети, да се рее във въздуха, преодолявайки земното

притегляне. За птиците полетът е най-естественото нещо – както за хората ходенето на два крака. Не се знае доколко птиците искат да бъдат хора, но на хората често им се прииска да бъдат птици. Това е още една причина или следствие на това, че перото се отъждествява с пътя към съвършенство и с еволюцията на въздигането на човешкия дух.

Перата или може да се каже *портретите на перата* в изложбата се явяват като веществени доказателства, оставени от птиците на хората за това, че има и друг поглед над света, след като се издигнеш и полетиш...

Изобразителната техника в картините е **акварелната**, тъй като е много подходяща за изобразяването на подобен вид обекти. Акварелът изявява и подчертава качества като ефирност, категоричност на петната, възможност за плавно преливане и прозрачност на тоновете, подпомогнати от белия лист, а и перата, както и акварелите кореспондират най-добре с хартията.

II. НАСЕКОМИ.

Присъствието на **насекомите** в природата е глобално. Те са най-многобройната и разнообразна популация на земята.

Ентомолозите различават около един милион вида насекоми. Те са най-голямата група животни в света. На човек се падат по около 300 милиона от тях.

Тяхното изобразяване от художниците е някак естествено и разбираемо. Посъщественото обяснение за присъствието им в работите ми тук се крие във вариативността и причудливостта на форми и цветове. То граничи с безкрайност и разхищение, дори с невероятност и мистичност. Картините с инсекти в тази изложба приличат на своеобразни колекции от насекоми, подобни на тези с истински препарирани екземпляри. Усецането в акварелите, като търсено внушение, е не като за ентомологично изследване, а като за изискана подредба на изящни разноцветни бижута.

...Който иска да се запази от погрешки и престъпления, нека изучава живота на пеперудите. Изучавайте цветовете, шарките им, с които са напъстрени, за да разберете великата философия, която се крие в тях. Велика е книгата на живота, велик е нейният език. Всяка тревичка, всяка буболечка е буква на този език. Съчетавайте буквите на природата в срички, сричките в думи, думите в цели изречения, за да съставите великите мисли на живота.¹

Образите на **пера и насекоми** могат породят толкова много и най-разнообразни чувства, колкото може да внуши тяхното собствено многообразие. Те варират от погнуса до възхита и от безличие до

¹ Дънов, П., *Великите условия на живота*, I-ва лекция, Неделни беседи, София, 12.I.1919 г.

преклонение. Това, което ги обединява е широкият диапазон на човешката сетивност и цветово възприятие. Техният ареал се простира от незабележимото до крещящото, от непотребното до възшебното, от детската игра до окултния ритуал.

III. КОМПОЗИЦИИ.

Композициите с **пера** и **човешки фигури** в експозицията представляват комбинирана техника от акварел и линейна рисунка с туш (забележете, изпълнена с перо). Те сполучливо съчетават образите със субективния самобитен сексуален и ироничен контекст; пресъздават собствения авторски поглед към реалното и сюрреалното.

Перото отключва, от една страна, спонтанното въодушевление, възхищение или неволна усмивка, но същевременно подтиква и към съзерцание, вглъбение и размисъл за преходните и извечните неща, за контрастите сред човешките категории и бездната от разнообразието между тях.

Перото, изобразено тук, е символ на нежното докосване, на еротиката, на жаждата за близост и деликатната игра, дори фалически символ. То заема роля на префинен предмет, толкова крехък и същевременно толкова стабилен и самодостатъчен, наситен с информация и сложна материална и имагинерна органика. Тук обаче то е представено по

различен начин. Обратно на реалните си веществените си характеристики, описани по-горе, в композициите то се явява като статичен, монолитен и монументален обект, а в противовес – човешките фигури са леки, прозирни, зареяни в пространството, с развети от вятъра коси. Комбинацията на акварелните пера и линейните голи тела в композициите тук визуализира есенциалното понятие на художника за изобразените обекти и имажинерната им среда. По необичаен начин са съпоставени голямото и малкото, същественото и маловажното, истинското и илюзорното, вещественото и духовното.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Леонардо да Винчи** *Трактат за живописиста* София 1995
2. **Гомбрих, Ернст Ханс Йозеф** *Изследване върху психологията на изображението в изкуството* Български художник 1988
3. **Дънов, Петър** *Великите условия на живота, I-ва лекция, Неделни беседи* София 1919
4. **Купър, Дж.К.** *Енциклопедия на традиционните символи* София 1993
5. **Бечев, Д.** *Морфология и систематика на насекомите УИ Паусий Хилендарски* 2010